

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Сандугей В.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та економічної освіти
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
м. Київ, Україна*

Нові реалії, з якими зіткнулась Україна після початку повномасштабної агресії російської федерації та необхідність відновлення вітчизняної економіки після перемоги у цій війні вбачається не можливим без розвитку інноваційного підприємництва в Україні. Саме це обумовлює необхідність формування підприємницьких компетенцій майбутніх фахівців, зокрема, серед студентів педагогічних університетів, адже саме вони стануть носіями знань, навичок та культури у сфері підприємництва та організації стартап-проектів, а також зможуть передати їх наступним поколінням у випадку подальшої педагогічної діяльності. Крім того, отримання знань студентами у сфері підприємництва під час навчання сформує умови для виявлення власних підприємницьких здібностей та відобразиться в подальшому у їх підприємницьких ініціативах, що, безумовно, стане одним із основних факторів розвитку економіки України у післявоєнний період.

Варто зазначити, що питання підтримки та створення умов для розвитку інноваційного підприємництва завжди було актуальним для України, адже переважаюча частка сировини та незначна – інноваційної продукції у експорті означало недовикористання людського потенціалу, низький рівень заробітної плати, що обумовлював неналежний соціально-економічний рівень життя населення, неможливість реалізації підприємницьких здібностей на вітчизняному ринку праці, трудову міграцію тощо. Особливого значення це питання набуватиме після перемоги України у війні проти російської федерації, коли постане питання відбудови незалежної та конкурентоспроможної держави на всіх рівнях [1].

Під час обґрунтування актуалізації питань, що стосуються формування підприємницьких компетенцій у закладах вищої освіти, неможливо обійти увагою висновок, якого дійшли організатори рейтингу GTCI та автори Звіту про «Глобальний індекс конкурентоспроможності талантів-2021»: ««Конкурентоспроможність

талантів за часів COVID-19», який полягає в наступному: «...пандемія стала справжнім потрясінням для організації роботи та управління талантами, яке колись зазнавали наші покоління. Ті країни, які вклали кошти в технічно підковану робочу силу, наприклад, шляхом розвитку підприємницьких талантів, були набагато краще оснащені, коли обмеження COVID-19 вимагали, щоб усі працювали віддалено» [2].

Вважаємо, що такий висновок організаторів Звіту про «Глобальний індекс конкурентоспроможності талантів-2021» є надзвичайно значущим для економіки України та її післявоєнного відродження, адже після викликів, зумовлених COVID-19 перед Україною постали значно більші випробування, зумовлені початком повномасштабної війни росії проти України. У зв'язку із цим, переконані, що майбутнє України як незалежної конкурентоспроможної держави не можливе без інноваційного підприємництва та створення умов для його подальшого розвитку. Це актуалізує питання необхідності формування компетенцій у сфері підприємництва у студентів закладів вищої освіти України. Оскільки, як показує досвід, підприємцями стають не лише випускники економічних спеціальностей, вважаємо, що формування означених компетенцій та підприємницької культури є необхідними в тій чи іншій мірі випускникам усіх педагогічних спеціальностей.

Ми розділяємо точку зору О.С. Падалки стосовно того, що: «...наразі відбувається трансформація моделі функціонування ЗВО в умовах посилення внутрішньої та міжнародної конкуренції, швидкого розвитку нових форм здобуття освіти...», «...перетворення закладів вищої освіти у підприємницькі університети на інноваційних засадах вимагає розробки нової концепції управління, науково-методологічних та прикладних положень її реалізації на практиці. Це обумовлює необхідність узагальнення існуючих фундаментальних засад, перегляду теоретико- методологічних основ та методичних підходів до вирішення проблем організаційно-економічного забезпечення та формування стратегічних напрямів функціонування підприємницького університету як центру інновацій» [3, с. 175].

Відповідно до вимог тодішнього часу (до початку повномасштабного наступу російської федерації на територію України), Міністерство освіти і науки України спільно з мережею стартап-інкубаторів YEP, Міністерством цифрової трансформації України, Українським фондом стартапів за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» впроваджено ініціативу «Підприємницький університет», який спрямований на поширення тренду на створення стартапів серед студентів, підвищення кваліфікації викладачів, залучення адміністрації університетів до творення системних змін.

13 вересня 2021 року, відбувся запуск стартап-руху в закладах вищої освіти «Підприємницький університет», в межах якого протягом навчального року у 85 ЗВО викладалась дисципліна «Інноваційне підприємництво та управління стартап-проектами» (Національний університет біоресурсів і природокористування України, Університет державної фіскальної служби України, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Волинський національний університет імені Лесі Українки та інших).

У 2022–2023 навчальному році кафедрою економіки та економічної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова планується викладання розробленого курсу «Інноваційне підприємництво та управління стартап-проектами» на всіх факультетах університету, адже розвиток стартап культури та підприємницьких навичок у студентів та викладачів є критично важливою складовою створенням ефективної екосистеми розвитку інноваційного підприємництва в Україні [3, с. 175]. Ця ініціатива є особливо актуальною в сучасних умовах, оскільки формування підприємницьких компетентностей майбутніх фахівців в сукупності з відповідною політикою уряду у напрямку сприяння розвитку інноваційного підприємництва та підтримки стартап проєктів є визначальною умовою формування конкурентоспроможної економіки України, створення можливостей для реалізації підприємницького потенціалу на благо економіки України студентів, що змушені були масово емігрувати за кордон після початку повномасштабного вторгнення агресора.

Список використаних джерел:

1. Сандугей В.В., Манжула Є.В. Розвиток інноваційного підприємництва як фактор післявоєнного відновлення економіки України. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 67. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/67-202>
2. The Global Talent Competitiveness Index 2021. URL: <https://www.insead.edu/sites/default/files/assets/dept/fr/gtci/GTCI-2021Report.pdf> (дата звернення: 26.08.2022).
3. Падалка О.С., Польська І.І. Трансформаційні зміни у світовій системі вищої освіти: феномен підприємницького університету. Нова парадигма економічної освіти у контексті інноваційної моделі розвитку вітчизняної освіти : праці III міжнар. наук-практ. конф., м. Київ, 30 листопада 2021 р. Київ, 2021. С. 175–183.